

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Andrzej Daczyński (spr.)

Sędziowie: SSA Bogdan Wysocki

SSA Małgorzata Goldbeck - Malesińska

Protokolant: st. sekr. sąd. Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2019 r. w Poznaniu na rozprawie sprawy z powództwa **S. P. (1)**

przeciwko (...) **Spółka Akcyjna z siedzibą w S.**

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji powoda i pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 23 lutego 2018r., sygn. akt: XVIII C 508/15 :

I. Zmienia zaskarżony wyrok w pkt 2, 3,4,5 w ten sposób, że :

A/ w pkt 2 zasądzoną kwotę 54.944,29 zł obniża do kwoty 54.591,78 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 marca 2014r.;

B/ w pkt 3 zasądzoną kwotę 25.319,53 zł obniża do kwoty 18.568,68 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 marca 2014r.;

C/ w pkt 4 zasądzoną kwotę 148.736.09 zł obniża do kwoty 147.418,77 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 15 marca 2014r.;

D/ w pkt 5 zasądzoną kwotę 24.801,55 zł obniża do kwoty 10.457,70 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 15 marca 2014r.;

E/ w pozostałym zakresie oddala powództwo.

II. W pozostałym zakresie oddala apelację pozwanego.

III. Oddala apelację powoda.

IV. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego 6.516,54 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

V. Nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu 19.642 zł z zasądzonego w pkt 1 zaskarżonego wyroku roszczenia tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji.

M. Goldbeckk – Malesińska A. Daczyński B. Wysocki

UZASADNIENIE

Powód S. P. (1), po ostatecznym sprecyzowaniu żądania i połączeniu spraw XII C 1334/11 i XII C 1151/14 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S.:

- kwoty 119.500 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wypadku komunikacyjnym w dniu 11 czerwca 2010 r.,

- kwoty 53.329,74 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty 119.500 zł od dnia 24 września 2010 r. do dnia 28 lutego 2014 r.;

- kwoty 140.666,63 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od dnia 11 czerwca 2010 r. do dnia 30 czerwca 2011 r.;

- kwoty 47.845,92 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty 140.666,63 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia 28 lutego 2014 r.;

- kwoty 355.368,32 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od dnia 1 lipca 2011 r. do dnia 28 lutego 2014 r.;

- kwoty 59.396,70 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty 355.368,32 zł za okres od dnia 1 lipca 2011 r. do dnia 28 lutego 2014 r.;

w każdym przypadku z odsetkami ustawowymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty;

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2018 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1, zasądził od pozwanego na rzecz powoda:

1. 86.500 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 15 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

2. 54.944,29 zł tytułem odszkodowania za utracone w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. zarobki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

3. 25.319,53 zł tytułem części skapitalizowanych odsetek od kwoty 140.666,63 zł za okres od wytoczenia powództwa do dnia 28 lutego 2014 r., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

4. 148.736,09 zł tytułem odszkodowania za utracone w okresie od 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. zarobki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 15 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

5. 24.801,55 zł tytułem części skapitalizowanych odsetek od kwoty 355.368,32 zł za okres od 1 lipca 2011 r. do dnia 28 lutego 2014 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

II. ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki zdarzenia drogowego z dnia 11 czerwca 2010 r. z uwzględnieniem 25% przyczynienia się powoda/

III. umarzył postępowanie w zakresie kwoty 38,38 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty,

IV. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

V. odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu,

VI. obciążył pozwanego kosztami procesu w 40% i w związku z tym nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Poznaniu 15.522,40 tytułem części nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu i 1.081,48 zł tytułem części niepokrytych wydatków związanych z opinią instytutu i opiniami biegłych;

VII. pozostałe koszty procesu wzajemnie zniósł.

Podstawą tego orzeczenia są następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 4 marca 1997 r. małżonkowie G. i S. P. (2) założyli spółkę cywilną pod nazwą (...). Powód zajmował się działalnością ubezpieczeniową, a jego żona sprzedają kosmetyków. 2 dniem 1 listopada 2007 r. spółka cywilna została rozwiązana i od tej daty każdy ze współników prowadził odrębną działalność gospodarczą. W grudniu 2009 r. ich małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód.

Powód od dnia 30 lipca 1996 r. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą S. P. (1) (...) z siedzibą w P.. Przedmiotem działalności powoda była m.in. pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszków emerytalnych, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych, wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania. Przeważającym zakresem działalności powoda była działalność ubezpieczeniowa - powód pracował jako agent ubezpieczeniowy.

Specjalizował się w ubezpieczeniach grupowych, współpracował z multiagencjami i brokerami, szkolił agentów ubezpieczeniowych, w związku z tym bardzo dużo jeździł po Polsce, utrzymywał kontakty z agencjami i organizował szkolenia. Powód czasami miał 3, a nawet 10 szkoleń w miesiącu. Za szkolenia był wynagradzany prowizyjnie.

W dniu 26 stycznia 2007 r. powód zakupił motor H.-D. o nr rej. (...), rok produkcji(...) kwotę 98.800,00 zł brutto (wartość netto 74.426.23 zł). (...) został zakupiony na spółkę: Agenci Ubezpieczeniowi P. S. i P. G. s.c. Powód motorem jeździł na spotkania służbowe z klientami.

W dniu 11 czerwca 2010 r, powód jechał tym pojazdem z P. do W.. Na ok. 9 km przed miejscowością Ł., w miejscowości J., wyjechał zza zakrętu i widział długą, prostą ok. 3-4 kilometrową drogę. Jezdnia była gładka, prosta, a pogoda słoneczna. W połowie tej długiej drogi powód po prawej stronie jezdni - prawego pasa ruchu zauważył samochód osobowy marki V. (...) o nr rej. (...) (...)którym kierowała O. K.. Powód się zaniepokoił, albowiem kierowca samochodu marki V. (...) wykonywał „jakieś dziwne ruchy”. Powód zwołnił, ale utrzymywał prędkość ok. 54,7 - 61,2 km/h. Zbliżając się do samochodu, nie był pewny, czy kierowca samochodu miał włączony lewy kierunkowskaz czy światła stopu. Gdy powód był blisko pojazdu, widział włączone światło stopu. Powód zredukował do 3 biegu i podjął manewr wyprzedzania V. (...) z lewej strony jezdni. Pod koniec manewru, na wysokości posesji nr (...) doszło do zderzenia samochodu osobowego, który wykonywał manewr skrętu w lewo oraz motocykla, który jechał prosto. Powód nie zauważył, że auto się przemieszcza, tylko poczuł uderzenie. Motocykl powoda został uderzony lewym, przednim narożnikiem samochodu osobowego marki V. (...). Motocykl został uderzony w środek, przez co doszło do uderzenia powoda w nogę.

Motocykl się przemieścił, a powód poleciał w powietrze, po czym upadł i przeturlał się po jezdni. Wstał, ale nie mógł się wyprostować. Pogotowie ratunkowe zawiozło powoda do szpitala w Ł., następnie przewieziono go do K., gdzie spędził dwa tygodnie. W tym czasie cały czas leżał i otrzymywał silne leki przeciwbólowe.

Kierujący pojazdem marki V. (...) posiadał obowiązkowe ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. z siedzibą w S..

Uchwałą z dnia (...). doszło do połączenia (...) S.A. z (...) S. A. poprzez przejęcie w drodze przeniesienia całego majątku (...) S. A. na (...) S.A.

W związku ze zdarzeniem drogowym z dnia (...)Prokuratura Rejonowa w (...) prowadziła postępowanie przygotowawcze pod sygn. lDs.963/10. W wydanej w toku tego postępowania opinii, biegły sądowy z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych i ruchu drogowego K. K. ustalił, że kierujący motocyklem nie miał żadnej możliwości uniknięcia zderzenia z samochodem marki V. (...) oraz że jazda z prędkością przekraczającą wartość dopuszczalną o ok. 5-12,6 km/h, przez kierującego motocyklem była naruszeniem zasad ruchu drogowego niepozostającym w związku przyczynowym z zaistnieniem przedmiotowego wypadku drogowego. Kierujący motocyklem podjął manewr wyprzedzania z lewej strony samochodu, znajdującego się na prawym pasie ruchu, w którym włączony był lewy kierunkowskaz. Takie zachowanie kierującego motocyklem było nieprawidłowe i pozostawało w związku przyczynowym z zaistniałym wypadkiem drogowym.

W miejscowości J., w której doszło do wypadku, znajduje się droga jednopasmowa dwukierunkowa, jezdnia o nawierzchni asfaltowej i szerokości 7,2 m. W chwili zdarzenia jezdnia była sucha, czysta i gładka. Na przedmiotowym odcinku drogi w terenie zabudowanym obowiązywało ograniczenie prędkości do 50 km/h.

Charakter i zakres uszkodzeń elementów samochodu V. (...) wskazywał, że motocykl uderzył stycznie w bok motocykla. Ślady na tłumikach mogą wskazywać, że w tym miejscu doszło do uderzenia skręconym kołem samochodu w motocykl. Przednie koło motocykla w chwili zderzenia znajdowało się już przed samochodem. Do zderzenia pojazdów doszło w sposób zbliżony do stycznego, natomiast powód w chwili kontaktu znajdował się w końcowej fazie manewru wyprzedzania. Uderzony motocykl z prawej strony w środkową i tylną część został wytrącony z równowagi i „podcięty”, co spowodowało przemieszczenie się tylnego kota w kierunku zgodnym z kierunkiem ruchu wskazówek zegara i przewracanie motocykla na prawy bok.

Powód tuż przed zderzeniem znajdował się na prawej części lewego pasa ruchu, co wskazuje, że powód zmianę pasa ruchu musiał wykonać na podwójnej linii ciągłej. Samochód V. (...) tuż przed zderzeniem znajdował się w sposób równoległy do osi jezdni i w bliskim jej sąsiedztwie.

Na miejscu zderzenia nie ujawniono żadnych śladów hamowania, które mogłyby pochodzić od kół samochodu. O. K. w chwili przygotowywania się do wykonania manewru zawracania jechała z prędkością ok. 30-40 km/h. Przed wykonaniem manewru zawracania zwolniła. Zatem prędkość pojazdu w chwili zderzenia mogła być w granicach 15-20 km/h. Motocykl na początku znaczenia śladów tarcia na jezdni przemieszczał się z prędkością ok. 50 - 57 km/h, a na początku znaczenia śladu koła mógł jechać z prędkością ok. 54,7 - 61,2 km/h.

Powód dysponował czasem od ok. 0,9 do 1,2 sekundy od chwili rozpoczęcia manewru skrętu w lewo przez kierującą V. (...) do chwili zderzenia. Powód nie miał możliwości uniknięcia zderzenia z samochodem, gdyż znajdował się już na lewym pasie ruchu i był w trakcie wykonywania manewru wyprzedzania. Wyższa prędkość motocykla niż dopuszczalna nie miała bezpośredniego związku z zaistniałym zdarzeniem drogowym. W chwili rozpoczęcia manewru skrętu przez kierującą (...), powód znajdował się ok. 13,7 - 20,4 m za samochodem marki V. (...) na lewym pasie ruchu. Niewielka odległość powoda za samochodem z jego lewej strony wskazuje, że powód mógł znajdować się chwilowo w tak zwanym martwym polu i mógł być niewidoczny dla kierującej(...). Jednocześnie położenie motocykla wskazuje, że zmiana pasa ruchu przez powoda musiała nastąpić w miejscu niedozwolonym na podwójnej linii ciągłej, która znajdowała się za wysepką.

(...) manewry samochodu V. (...) oraz brak pewności, czy motocyklista widzi lewy kierunkowskaz czy też światła awaryjne lub światła stopu stanowiły bezwzględne przesłanki, które powinny wzbudzić u powoda brak zaufania do kierowcy poprzedzającego go samochodu i skłonić go do zaniechania manewru wyprzedzania.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2012 r. Sąd Rejonowy w Łowiczu w sprawie II K 690/11 uznał O. K. winną popełnienia czynu z art. 177 § 1 k.k., stwierdzając, iż w dniu 11 czerwca 2010 r. w J., gmina Z., naruszyła ona nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że prowadząc samochód osobowy marki V. (...) o nr rej. (...) i wykonując manewr zmiany kierunku jazdy w lewo bez zachowania szczególnej ostrożności oraz przed rozpoczęciem tego manewru nie sprawdziła sytuacji za swoim pojazdem i nie upewniła się czy manewr ten nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w wyniku czego zajęła drogę wykonującemu w tym czasie manewr wyprzedzania prowadzącemu motocykl marki H. (...) o nr rej. (...) S. P. (1), doprowadzając do zderzenia się pojazdów, na skutek czego nieumyślnie powodując u wymienionego obrażenia ciała w postaci złamania kręgosłupa odcinka lędźwiowego (...), złamania podgłowego IV i V kości śródstopia prawego, stłuczenie uda prawego z raną powierzchni bocznej, stłuczenie biodra.

W wyniku wypadku drogowego z dnia (...) powód doznał następujących obrażeń ciała: złamania odcinka lędźwiowego kręgosłupa 14, złamania podgłowego IV i V kości śródstopia prawego oraz stłuczenie uda prawego z raną powierzchni bocznej. Powód został przewieziony do(...) w K. na Oddział (...) (...), gdzie zszyto jego ranę, założono gorset J. oraz unieruchomiono gipsowo.

W okresie od 11(...)powód przebywał w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w K. na Oddziale (...)(...) Powoda wypisano do domu z zaleceniami chodzenia o kulach łokciowych bez obciążania chorej kończyny, noszenie gorsetu J. przez okres 6 miesięcy, kontrolę w (...) za 4 tygodnie, tabletki C. 40 oraz R. retard. Następnie powód przez okres 4 tygodni przebywał w placówce medycznej w W., gdzie również cały czas leżał. Powód przez cały ten okres otrzymywał leki przeciwbólowe.

Po powrocie do domu, powód nadal miał nogę w gipsie - od kolana do stopy. Wymagał pomocy osoby trzeciej. Po około 6 tygodniach od wypadku, powód przy pomocy rehabilitanta wstał i uczył się chodzić. Powód cały czas zażywał leki przeciwbólowe. Jego kondycja psychiczna uległa pogorszeniu. Powód znajdował się pod opieką dwóch dorosłych synów, którzy pomagali mu w bieżących sprawach życia codziennego, np. przy myciu, sprzątaniu, robili mu zakupy. W trakcie poruszania się powodowi towarzyszył ból.

Powód leczył się w (...) Centrum (...) w P. oraz w Zakładzie Opieki Zdrowotnej Poradni (...) (...) w P.. Zmagał się z dyskopatią (...)z uciskiem na worek oponowy. W ciągu dnia narastały u niego dolegliwości bólowe kręgosłupa, które zmuszały powoda do odpoczynku, przyjęcia pozycji leżącej. Jazda samochodem nie była wskazana.

Ponadto powód z uwagi na zespół depresyjno-lękowy powypadkowy od dnia (...)leczył się w (...) Ośrodku (...) w P..

Powód w okresie od (...). uczestniczył w fizykoterapii i kinezyterapii.

W trakcie zwykłych czynności domowych powód mógł nie zażywać leków przeciwbólowych, ale co 4 godziny musiał się kłaść do łóżka. Powód na zmianę stał i siadał, ale po dłuższym wysiłku kładł się. Odczuwał dolegliwości bólowe w części lędźwiowej kręgosłupa.

Organ rentowy skierował powoda do sanatorium (...), które bardzo pomogło mu pod względem motorycznym, ale dolegliwości bólowe nie ustąpiły.

W dniu (...) wykonano powodowi tomografię komputerową kręgosłupa lędźwiowego - odcinka (...)W wyniku tego badania rozpoznano u niego: trzon (...)o obniżonej wysokości z nierównym zarysem dolnej blaszki granicznej wpuklającej się w kierunku trzonu kręgu, w obrębie dolnej blaszki szczątkowe szczeliny złamania, osteofity na przedniej i bocznych krawędziach trzonu(...) uwypukloną tylną krawędź trzonu (...) centralno- dwuboczną protruzję tarczy międzytrzonowej na poziomie (...) z modelowaniem worka oponowego.

W dniu(...) powód przeszedł badania rezonansu magnetycznego kręgosłupa (...)w P.. W wyniku tego badania stwierdzono u niego: zmniejszenie fizjologicznej lordozy lędźwiowej, trzon(...) o obniżonej wysokości szczególnie w części przedniej z nierównym zarysem dolnej blaszki granicznej wpuklającej trzon, dodatkowo obecne osteofity na

krawędziach trzonów kręgowych, również tylnej, który wpukła się do kanału kręgowego, w obrazach(...) - zależnych obniżenie poziomu sygnału z jądra miazdżystego tarczy międzykręgowej (...) z cechami centralno-dwubocznej protruzji, która towarzyszy zmianom zwyrodnieniowym, powoduje ona modelowanie worka oponowego, poziom sygnału z rdzenia kręgowego w zakresie stożka końcowego zachowany.

Na skutek wypadku pojawiła się u powoda dolegliwość nietrzymania moczu. W związku z tym powód konsultował się z urologiem. Po zmianie leków nastąpiła pod tym względem poprawa, choć nadal zdarza się, że powód nie utrzymuje moczu.

Ponadto u powoda wystąpiły zaburzenia potencji, spadek libido. W związku z tym powód udał się w dniu(...) na konsultację do seksuologa. Zażywanie przez powoda leków psychotropowych, przeciwbólowych i nasennych ma dodatkowo niekorzystny wpływ na jego sferę seksualną.

Kolejnym skutkiem wypadku drogowego z dnia (...) jest lęk przed samochodami i tramwajami. Powód nie czuje się komfortowo jako uczestnik ruchu. Najlepiej czuje się w lesie oraz wśród innych osób. W związku z tymi dolegliwościami zażywa leki przeciwłękowe. Ponadto powód ma problemy z koncentracją oraz ze snem.

W dniu(...)powód był na badaniu radiologicznym stopy prawej. W wyniku tych badań u powoda stwierdzono stan po złamaniu podgłowym(...) kości śródstopia, zwięźnienie szpar stawowych w stawach międzypaliczkowych.

Powód leczy się również z powodu nadciśnienia tętniczego.

Powód leczył się u lekarza rodzinnego w P., w (...), (...), (...), Poradni (...)

S. P. (1) w okresie od dnia (...)r. do dnia(...)r. przebywał w (...) S.A. Sanatorium (...) z rozpoznaniem: zwyrodnienia wielostawowego, samoistnego (pierwotnego) nadciśnienia oraz zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych.

Powód od dnia (...)r. pobierał zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego, a od dnia (...)świadczanie rehabilitacyjne.

Zasiłek chorobowy pobierał:

- w okresie od 11.06.2010 r. do 31.07.2010 r. w kwocie 2.070,40 zł brutto;
- w okresie od 01.08.2010 r. do 13.08.2010 r. w kwocie 546,52 zł brutto;
- w okresie od 14.08.2010 r. do 12.09.2010 r. w kwocie 1.261,20 zł brutto;
- w okresie od 13.09.2010 r. do 12.10.2010 r. w kwocie 1.261,20 zł brutto;
- w okresie od 13.10.2010 r. do 11.11.2010 r. w kwocie 1.261,20 zł brutto;
- w okresie od 12.11.2010 r. do 09.12.2010 r. w kwocie 1.177,12 zł brutto;

Świadczenie rehabilitacyjne pobierał:

- w okresie od 10.12.2010 r. do 31.01.2011 r. w kwocie 2.506,90 zł brutto;
- w okresie od 01.02.2011 r. do 28.02.2011 r. w kwocie 1.324,40 zł brutto;
- w okresie od 01.03.2011 r. do 31.03.2011 r. w kwocie 1.292,72 zł brutto;
- w okresie od 01.04.2011 r. do 30.04.2011 r. w kwocie 1.182,30 zł brutto;

- w okresie od 01.05.2011 r. do 07.06.2011 r. w kwocie 1.497,58 zł brutto;

- w okresie od 08.06.2011 r. do 30.06.2011 r. w kwocie 906,43 zł brutto;

Ponadto otrzymał dopłatę do pobranego zasiłku chorobowego w listopadzie (...)w kwocie 1.986,46 zł brutto i dopłatę do pobranego świadczenia rehabilitacyjnego w styczniu(...)r. w kwocie 4.020,30 zł brutto.

Po ustaniu świadczenia rehabilitacyjnego przyznano powodowi rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy:.

~ od 05.12 2011 r. w wysokości 904,89 zł brutto (777,45 zł netto);

- od 01.03.2012 r. w kwocie 966,33 zł brutto (826,36 zł netto);

- od 01.05.2013 r. w wysokości 1.004,98 zł brutto (606,29 zł netto), po potrąceniu

komorniczym w wysokości 251,24 zł;

- w okresie od 01.03.2014 r. do 28.02.2015 r. w wysokości 1.021,06 zł brutto (615,90 zł

netto), po potrąceniu komorniczym w kwocie 255,26 zł.

Organ rentowy w dniu 1 lutego 2012 r. ustalił u powoda 55% trwałego uszczerbku na zdrowiu, spowodowanego skutkami wypadku przy działalności gospodarczej. Decyzją z dnia 19 marca 2012 r. przyznał powodowi jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy. Od powyższej decyzji odwołanie złożył powód. W toku postępowania przed Sądem Rejonowym Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie VI U 367/12 biegły sądowy urolog dr med. J. A. ustalił, iż u S. P. (1) utrzymuje się dysfunkcja neurogenna pęcherza moczowego i dysfunkcja erekcyjna (zespół stożka końcowego) i z tego powodu uznał 40% stałego uszczerbku na zdrowiu zgodnie z pozycją nr. (...)Wyrokiem z dnia 27 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu VI Wydział Ubezpieczeń Społecznych w sprawie VI U 367/12 zmienił decyzję z dnia 19 marca 2012 r. i przyznał powodowi prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, jakiemu uległ w dniu 11 czerwca 2010 r., w wysokości odpowiadającej 66% stałego uszczerbku na zdrowiu w łącznej kwocie 42.570 zł.

Powód w związku z wypadkiem z dnia 11 czerwca 2010 r. otrzymał świadczenia odszkodowawcze od kilku towarzystw ubezpieczeniowych.

Ze względu na odniesione podczas wypadku urazy, powód zmaga się z przewlekłym zespołem bólowym-lędźwiowym o umiarkowanym nasileniu dolegliwości oraz zaburzeniami nerwicowymi z epizodem depresyjnym(...)

W następstwie urazów doznanych w czasie wypadku w dniu (...)r. wystąpiła dysfunkcja seksualna i neurogenna pęcherza moczowego. Dolegliwości te mają charakter trwałe.

Trwały uszczerbek na zdrowiu powoda wynikający z doznanych obrażeń w wyniku wypadku z dnia (...) r. wynosi: 7% z uwagi na utrwaloną nerwicę związaną z doznanymi obrażeniami, 10% z uwagi na zespół bólowy korzeniowy lędźwiowo-krzyżowy, 5% z uwagi na przebyte złamanie V kości śródstopia, 3% z uwagi na przebyte złamanie (...) kości śródstopia, 40% z uwagi na dysfunkcję neurogenną pęcherza moczowego i dysfunkcję erekcyjną. Łącznie trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 65%.

Od dnia (...) do dnia 30 czerwca 2011 r. stan psychosomatyczny czynił powoda niezdolnym do pracy.

Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej powód w 2007 r. uzyskał przychód w kwocie 261.015,94 zł, dochód w wysokości 134.801,51 zł, a koszty uzyskania przychodu wyniosły 126.214,43 zł. Dodatkowo powód w 2007 r., z tytułu umowy o pracę, uzyskał dochód w kwocie 898 zł. W 2008 r. uzyskał przychód w kwocie 144.569,07 zł, dochód w kwocie 54.975,37 zł, a koszty uzyskania przychodu stanowiły kwotę 89.593,70 zł. W 2009 r. powód uzyskał przychód

w wysokości 335.002,84 zł, dochód w kwocie 123.437,93 zł, a koszty uzyskania przychodu stanowiły kwotę 211.564,91 zł. Poza tym powód uzyskał dochód w kwocie 692,32 zł.

Odpis amortyzacyjny motocykla 20% w stosunku rocznym, miesięcznie stanowiłby kwotę 1.240,44 zł. Pozostałe materiały, towary - rocznie 10.912,36 zł, a dla 1/12 okresu miesięcznego 909,36 zł. Łączne miesięczne wydatki inwestycyjne stanowią kwotę 2.149,80 zł.

W latach 2007-2009 powód poczynił inwestycje na rzecz swojej firmy w łącznej kwocie 85.338,59 zł netto, m.in. na zakup motocykla, szyldu, materiałów remontowo-budowlanych, mebli biurowych, chłodziarko-zamrażarka oraz montażu zamków.

W okresie od 21 kwietnia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. powód otrzymał wynagrodzenie prowizyjne od G.(...) S.A. z tytułu czynności agencyjnych w łącznej kwocie 4.781,77 zł.

Dochód netto powoda średni miesięczny w latach (...) (...) bez inwestycji stanowił kwotę 6.769,08 zł. Dochód netto średni miesięczny w latach (...) (...) z uwzględnieniem inwestycji stanowił kwotę 8.643,90 zł.

Za okres od 11 czerwca 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. powód faktycznie osiągnął stratę w kwocie - 2.494,44 zł. Średniomiesięcznie strata w II półroczu 2010 r. z uwzględnieniem 2/3 miesiąca czerwca 2010 r. wynosiła kwotę 377,95 zł.

Powód w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 28 lutego 2014 r. mógł osiągnąć średniomiesięcznie następujące dochody bez wydatków inwestycyjnych:

- od 11.06.2010 r. do 31.12.2010 r. (strata): -377,95 zł brutto, -377,95 zł netto,
- rok 2011 - 8.478,45 zł brutto, 1.422,20 zł podatek, 7.056,25 zł netto,
- rok 2012 - 8.478,45 zł brutto, 1.422,20 zł podatek, 7.056,25 zł netto,
- rok 2013 - 8.478,45 zł brutto, 1.422,20 zł podatek, 7.056,25 zł netto,
- rok 2014 (do 28 lutego) - 8.478,45 zł brutto, 1.422,20 zł podatek, 7.056,25 zł netto.

Średni miesięczny podatek dochodowy w w/w okresie wyniósłby 1.422,20 zł.

Powód w okresie od 2011 r. do 28 lutego 2014 r. mógł osiągnąć średniomiesięczne następujące dochody z uwzględnieniem wydatków inwestycyjnych:

- rok 2011 -10.649,97 zł brutto, 9.227,76 zł netto,
- rok 2012 -10.649,97 zł brutto, 9.227,76 zł netto,
- rok 2013 -10.649,97 zł brutto, 9.227,76 zł netto,
- rok 2014 (do 28 lutego) -10.649,97 zł brutto, 9.227,76 zł netto.

Hipotetyczny dochód netto miesięczny w okresie 06.2010 - 28.02.2014 bez inwestycji wyniósł 7.056,25 zł

Powód w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. pobierał zasiłek chorobowy w następujących kwotach brutto:

- od 11.06.2010 r. do 30.06.2010 r. - 861,82 zł,

- (...) -1.335,70 zł,
- (...) -1.336,30 zł,
- (...)
- (...) -1.335,94 zł,
- (...) -1.292,74 zł
- (...) -387,75 zł.

Powód w okresie od stycznia 2011 r. do grudnia 2011 r. pobierał zasiłek rehabilitacyjny w następujących kwotach brutto:

- (...) -1.335,94 zł,
- (...) -1.206,90 zł,
- (...) -1.335,45 zł,
- (...)
- (...) -1.335,44 zł,
- (...) -1.292,75 zł,
- (...) -1.335,71 zł,
- (...) -1.335,71 zł,
- 1X/2011-1.292,48 zł,
- (...) -1.335,71 zł,
- (...) -1.292,82 zł,
- (...) -172,52 zł.

Powód pobierał w okresie od marca 2012 r. do sierpnia 2012 r. rentę z tytułu niezdolności do pracy w kwotach po 966,33 zł brutto, a w okresie od maja 2013 r. do lutego 2014 r. w kwotach 1.004,98 zł brutto.

Na skutek wypadku z dnia 11 czerwca 2010 r. powód utracił partnerów biznesowych. Nie prowadził działalności gospodarczej, nie zawierał żadnych nowych umów. Uzyskiwane przez niego przychody z działalności gospodarczej wynikały z prowizji z zawartych umów przed wypadkiem.

Od 30 listopada 2010 r. do 30 listopada 2012 r. powód miał zawieszoną działalność gospodarczą. Z dniem 30 listopada 2012 r. definitywnie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej, a z dniem 12 czerwca 2013 r. wykreślono ją z (...).

Powód skutki wypadku z dnia 11 czerwca 2010 r. odczuwa do chwili obecnej. Zmaga się z notorycznym bólem kręgosłupa. Aby normalnie funkcjonować, zażywa leki przeciwbólowe, przeciwdepresyjne i przeciwłękowe. Ma problemy z zasypianiem i zażywa leki nasenne. Nadal jest pod opieką (...), psychiatry, psychologa oraz urologa.

Dzień powoda wygląda zasadniczo tak, że wstaje, potem musi się położyć, je śniadanie, kładzie się do łóżka, po jakiegokolwiek aktywności fizycznej musi się na chwilę położyć. Po wypadku powód miał dwa razy rwę kulszową i przez trzy miesiące nie wychodził z domu.

Aktualnie powód nadal pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w zw. z wypadkiem przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Prawo do renty zostało ustalone do dnia 31 maja 2018 r. Nie pracuje dorywczo.

W utrzymaniu powodowi pomagają dorośli synowie. Świadczenie rentowe jest zajęte przez komornika sądowego i powód otrzymuje tylko 410 zł miesięcznie. Cały majątek powoda został zajęty w związku z postępowaniem egzekucyjnym i sprzedany w drodze egzekucji komorniczej, albowiem powód po wypadku, kiedy to zaprzestał osiągać dochody, popadł w długi. Przed wypadkiem był właścicielem czterech mieszkań,

S. P. (1) pismem z dnia 19 sierpnia 2010 r. wezwał pozwanego o zapłatę zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł oraz kwoty 3.427,20 zł z tytułu kosztów opieki osoby trzeciej. Pozwany pismo otrzymał w dniu 23 sierpnia 2010 r.

Pismem z dnia 20 października 2010 r. pozwany przyznał powodowi odszkodowanie w łącznej kwocie 24.994,54 zł, na które składały się następujące świadczenia:

- 16.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,
- 1.470 zł tytułem zwrotu kosztów opieki,
- 457,54 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia,
- 1.001 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów,
- 6,066 zł tytułem zwrotu kosztów zniszczonych rzeczy osobistych.

Z uwagi na stwierdzone przez pozwanego przyczynienie się powoda do wypadku w 50%, należności uległy obniżeniu o 50% i wypłacono powodowi 12.497,27 zł.

Pismem z dnia 7 grudnia 2010 r. pozwany przyznał powodowi dodatkowo 9.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Powyższą kwotę pomniejszył o 50% z uwagi na przyczynienie się powoda do wypadku drogowego i powodowi wypłacono uzupełniająco 4.500 zł.

Pismem z dnia 1 kwietnia 2011 r. powód zgłosił pozwanemu roszczenie o wypłatę odszkodowania w kwocie 100.350,13 zł tytułem zwrotu utraconych zarobków w okresie od dnia wypadku do dnia 31 marca 2011 r. Pismo zostało przez pozwanego odebrane w dniu 6 kwietnia 2011 r.

Pozwany nie ustosunkował się do roszczenia powoda dotyczącego odszkodowania z tytułu zwrotu utraconych zarobków, tylko pismem z dnia 15 lipca 2011 r. domagał się od powoda przedstawienia stosownych dokumentów związanych z utraconym dochodem.

Na gruncie poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy uznał powództwo za częściowo zasadne.

Dochodzone przez powoda roszczenie znajduje co do zasady podstawę prawną w art. 445 k.c. w zw. z art. 436 § 2 k.c. i art. 415 k.c. Przepisy te odnoszą się do odpowiedzialności deliktowej, ogólnymi przesłankami której są: szkoda (majątkowa lub niemajątkowa), wina sprawcy, bezprawność czynu, a także związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy szkodą a czynem zobowiązanego.

Na stronie powodowej spoczywał, zgodnie z ogólną regułą rozkładu obowiązku dowodowego (art. 6 k.c.) ciężar wykazania tych okoliczności.

Z uwagi na to, że zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym, poza sporem było, że odpowiedzialność za zdarzenie powodujące szkodę ponosiła kierująca pojazdem ubezpieczonym w pozwany zakładzie (...), co do której zapadł w sprawie H K 690/11 prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Łowiczu z dnia 20 marca 2012 r. Z uwagi na treść tego przepisu nie podlegała badaniu w niniejszej sprawie bezprawność i wina kierującej pojazdem V. (...) oraz ustalone obrażenia ciała typizujące przestępstwo żart. 177 §1 k.k.

Okolicznością sporną, wymagającą wyjaśnienia była kwestia, czy powód przyczynił się do wypadku drogowego z dnia 11 czerwca 2010 r., a jeżeli tak to w jakim stopniu.

Zgodnie z art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Przesłanką stosowania art. 362 k.c. stwarzającą możliwość obniżenia odszkodowania jest taki związek pomiędzy działaniem lub zaniechaniem poszkodowanego a powstałą szkodą (zwiększeniem się jej rozmiarów), że bez owej aktywności poszkodowanego bądź w ogóle nie doznałby on szkody, albo też wystąpiłaby ona w mniejszym rozmiarze.

W ocenie Sądu meriti, powód przyczynił się do powstania zdarzenia z dnia 11 czerwca 2010 r., a tym samym do szkody. Z materiału sprawy jednoznacznie wynika, że powód podjął manewr wyprzedzania pomimo „dziwnych ruchów” V. (...) oraz włączonego przez ten pojazd lewego kierunkowskazu. Okoliczności te powinny wzbudzić u powoda brak zaufania do kierowcy poprzedzającego go samochodu i spowodować zaniechanie manewru wyprzedzania. Jednocześnie zmiana pasa ruchu przez powoda musiała nastąpić w miejscu niedozwolonym na podwójnej linii ciągłej, która znajdowała się za wysepką. Bez wątpliwości zatem powód naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym i naruszenie to pozostaje w związku przyczynowo - skutkowym z wypadkiem drogowym z dnia 11 czerwca 2010 r.

Nie ma przy tym znaczenia, co sugerowała w toku procesu strona powodowa, żęto wyłącznie kierująca pojazdem V. (...) została prawomocnie skazana za naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym podczas zdarzenia z dnia 10 czerwca 2010 r. Stan faktyczny niniejszej sprawy nie daje podstaw do przypisania odpowiedzialności karnej S. P. (1), skoro jedyną osobą, która odniosła uszczerbek na zdrowiu na skutek zdarzenia z dnia 10 czerwca 2010 r. był on sam. Tymczasem art. 177 k.k. dla zaistnienia odpowiedzialności karnej sprawcy jednoznacznie wymaga wystąpienia znamienia w postaci co najmniej obrażeń ciała.

Badając stopień tego przyczynienia Sąd wziął pod uwagę w szczególności zeznania uczestników wypadku i opinie biegłych, na podstawie których ustalił, że zasadniczą odpowiedzialność za zaistnienie wypadku ponosi O. K., która jako druga podjęła manewr skutkujący zderzeniem pojazdów. Kierująca samochodem marki V. (...) w chwili podjęcia decyzji o wykonaniu manewru skrętu w lewo była już wyprzedzana przez powoda, który znajdował się za jej samochodem na lewym pasie ruchu w odległości ok. 15- 20,4 m. Zatem zasadniczo to O. K. spowodowała stan zagrożenia i doprowadziła do wypadku drogowego. Okoliczność, że powód nie zaniechał manewru wyprzedzania widząc „dziwnie zachowujący się” pojazd pozostawała w związku z zaistnieniem zdarzenia, ale była wtórna wobec nieprawidłowo podjętego manewru przez kierującą pojazdem (...). Nie należy jednak tracić z pola widzenia ustalonych faktów, że tylko jednoczesne podjęcie przez powoda manewru wyprzedzania i przez O. K. manewru skrętu, skutkowało zderzeniem się tych dwóch pojazdów. Następcze tj. po fakcie stwierdzenie, że powód powinien był zaniechać w tych okolicznościach manewru wyprzedzania w stosunku do nieprawidłowej decyzji o podjęciu przez kierującą pojazdem (...) manewru skrętu, bez upewnienia się czy nie sprowadza ona zagrożenia, świadczy o mniejszym niż O. K. stopniu winy powoda.

W świetle powyższych okoliczności. Sąd uznał, że powód w 25% przyczynił się do wypadku drogowego. Stopień ten musi być istotnie mniejszy od stopnia zawinienia O. K. jako zasadniczego sprawcy wypadku, ale równocześnie nie może być zbyt niski biorąc pod uwagę, że gdyby powód zaniechał, zgodnie z zasadami ruchu drogowego, manewru wyprzedzania, do wypadku by nie doszło.

Ustalając, że pozwany, na podstawie wskazanych wyżej przepisów, ponosi co do zasady odpowiedzialność za szkodę poniesioną przez powoda w związku z wypadkiem z dnia 11 czerwca 2010 r. w 75 %, Sąd przeszedł do oceny poszczególnych roszczeń powoda.

Zgodnie z art. 445 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przez krzywdę należy rozumieć cierpienie fizyczne, ból oraz inne dolegliwości i cierpienia psychiczne, ujemne przeżycia w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Zdaniem Sądu, wskutek wypadku z dnia (...)powód doznał znacznej krzywdy. Przede wszystkim doznał istotnych obrażeń ciała w postaci złamania kręgosłupa odcinka lędźwiowego 14, złamania podłogowego czwartej i piątej kości śródstopia prawego, stłuczenia uda prawego z raną powierzchni bocznej, stłuczenia biodra, zaburzeń nerwicowych, dysfunkcji urologicznej i seksualnej.

Ponadto powód po wypadku przez około 6 tygodni nie mógł wstać z łóżka oraz przez 6 miesięcy musiał nosić gorset ortopedyczny. Stan zdrowia powoda wymagał stałej opieki ortopedycznej, urologicznej oraz wsparcia lekarzy z dziedziny psychiatrii, urologii, seksuologii i specjalisty w leczeniu bólu. Pomimo upływu czasu powód cały czas leczy się u wyżej wymienionych lekarzy. Powód wymaga też stałej i regularnej rehabilitacji. Nadto, z powodu zaburzeń nerwicowych, powód korzysta z konsultacji psychologicznych.

Wypadek z dnia 10 czerwca 2010 r. spowodował nieodwracalne i drastyczne zmiany w codziennym funkcjonowaniu powoda. Przed wypadkiem powód był odnoszącym sukcesy przedsiębiorcą, miał szerokie grono klientów i liczne kontakty zawodowe. W tym zakresie był ponadprzeciętnie aktywny, nie tylko był agentem ubezpieczeniowym, ale też przeprowadzał szkolenia w zakresie sprzedaży ubezpieczeń. Wiązało się to z licznymi podróżami służbowymi powoda po całej Polsce. Powód odczuwał ogromną satysfakcję z pracy, był zadowolony z osiągniętych zarobków.

Wskutek wypadku powód zmuszony był zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej i jakiegokolwiek działalności zawodowej. Co prawda powód jest tylko częściowo niezdolny do pracy, lecz jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodnego powód nie ma faktycznej możliwości powrotu do aktywnego życia zawodowego, jakie prowadził przed wypadkiem. Rytm dnia powoda jest bowiem wyznaczony przez towarzyszący mu ból kręgosłupa. Nawet tak zwykła czynność dnia codziennego jak przygotowanie i zjedzenie śniadania skutkuje tym, że powód musi położyć się i odpocząć z uwagi na ból.

Po wypadku powód z osoby zdrowej i aktywnej stał się osobą znacznie ograniczoną w czynnościach dnia codziennego, pozbawioną możliwości czerpania dalszej satysfakcji zawodowej, wymagającej stałej opieki lekarskiej i nieustannego, zintensyfikowanego z upływem czasu leczenia farmakologicznego.

Mając na uwadze rozmiar i rodzaj doznanych przez powoda obrażeń skutkujących 65% trwałym uszczerbkiem na zdrowiu, długotrwały proces leczenia i rehabilitacji, ograniczenia i zmiany w codziennym funkcjonowaniu (w tym konieczność korzystania z pomocy osób trzecich, faktyczną niezdolność do pracy), zaburzenia nerwicowe powoda, pogorszenie się kondycji finansowej powoda, przez co stracił majątek dorobkowy i szczególnie dotkliwą dla mężczyzny w wieku powoda dysfunkcję seksualną, odpowiednim zadośćuczynieniem w rozumieniu pieniężnym jest, zdaniem Sądu żądana przez powoda kwota 132.000 zł.

Kwotę tę sam powód umniejszył o wypłacone już przez pozwanego zadośćuczynienie w kwocie 12.500 zł, ostatecznie domagając się 119.500 zł.

Sąd dla ustalenia zadośćuczynienia przyjął jako punkt wyjścia 132.000 zł. Wobec przyjętego 25% przyczynienia się powoda do wypadku, należna powodowi z tytułu zadośćuczynienia kwota to 99.000 zł. Mając zaś na względzie, że powodowi została już wypłacona przez pozwanego kwota 12.500 zł, do zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda z tytułu zadośćuczynienia pozostało 86.500 zł.

Sąd zasądził odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. od dnia 15 marca 2014 r. tj. od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pisma powoda z dnia 14 marca 2014 r. rozszerzającego powództwo w zakresie roszczenia o zadośćuczynienie do dnia zapłaty.

Roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym staje się wymagalne dopiero po wezwaniu dłużnika do wykonania świadczenia. Na etapie postępowania likwidacyjnego, pismem z dnia 19 sierpnia 2010 r., powód zgłosił pozwanemu szkodę i wezwał go do zapłaty kwoty 100.000 zł tytułem bezspornej części zadośćuczynienia. W postępowaniu sądowym powód ostatecznie domagał się zasądzenia odsetek od tego roszczenia od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty. Jednak Sąd uznał, iż okoliczności pozwalające pozwanemu na ocenę wysokości zadośćuczynienia, tj. 66% uszczerbek na zdrowiu powoda, w tym 40% z uwagi na dysfunkcję neurogenną pęcherza moczowego i dysfunkcję seksualną, zostały bliżej określone dopiero w piśmie z dnia 14 marca 2014 r.

Powyższe uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 15 marca 2014 r. (dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisu pisma z dnia 14 marca 2014 r.).

Powód dochodził ponadto odszkodowania za utracone zarobki w okresie od dnia 11 czerwca 2010 r. do dnia 30 czerwca 2011 r. w kwocie 140.666,63 zł oraz w okresie od 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. w kwocie 355.368,32 zł.

Na tle art. 361 § 2 k.c. ustalenia wielkości szkody dokonuje się z reguły z wykorzystaniem metody dyferencyjnej, która nakazuje porównanie stanu rzeczywistego dóbr poszkodowanego, ze stanem, który istniałby, gdyby nie doszło do zdarzenia powodującego szkodę.

Powód wykazał, że na skutek zawinionego działania kierującej pojazdem (...) została mu wyrządzona szkoda w okresie od dnia (...) w postaci utraconych korzyści. Wykazał przy tym, że w tym okresie na skutek wypadku drogowego z dnia (...) pozostawał niezdolny do pracy, skoro w tym okresie w związku z obrażeniami ciała wskutek wypadku pobierał zasiłek chorobowy oraz świadczenie rehabilitacyjne, przyznawane w braku zdolności do pracy. Szkoda zatem, której naprawienia domaga się powód to utracone korzyści z pracy zarobkowej, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono - gdyby nie utracił zdolności do pracy zarobkowej.

Powód domagał się zasądzenia utraconych dochodów za w/w okresy ustalając te korzyści na podstawie dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej za lata 2007-2009, uwzględniając przy tym wartość inwestycji, których dokonał w tym okresie.

Sąd uznał jednak, w ślad za biegłym z dziedziny rachunkowości i finansów, że źródłem wydatków inwestycyjnych jest wyłącznie dochód. Wydatki inwestycyjne są rzeczą wtórną, pierwotną jest dochód i ten może być pomniejszony wyłącznie o odpisy amortyzacyjne. Biegły również podkreślił, że brak jest racjonalnych przesłanek do tego, aby przy ustalaniu wysokości dochodu przed wypadkiem drogowym skorygować wielkość dochodu o wskazywane przez powoda nakłady inwestycyjne. Utracony dochód szacuje się w wartości netto, tj. po odjęciu wszelkich kosztów zmierzających do jego uzyskania, podatków czy składek na ubezpieczenia społeczne. Koszt inwestycji stanowił dla powoda wydatek oraz koszt. Nie był zaś potencjalnym zyskiem. Wobec tego rozpatrywanie wydatku na inwestycje w kategoriach zysku czy dochodu nie jest słuszne. Suma ta odjęta ze środków pieniężnych, którymi dysponował powód nie stanowiła tzw. czystego zysku, a była kosztem poniesionym w celu osiągnięcia potencjalnego dochodu. Doliczenie do przychodu kosztów jego uzyskania jest nieprawidłowe i w żadnym razie nie może przesądzać o wysokości straconego przez powoda dochodu.

Jak zostało ustalone, hipotetyczny dochód netto miesięczny powoda w okresie od czerwca do 28 lutego 2014 r. bez inwestycji wyniósł 7.056,25 zł. Sąd przyjął przy tym dochód netto, jako faktyczny - po odliczeniu wszelkich kosztów uzyskania przychodu, a zatem dochód jaki powód mógłby osiągnąć z pracy zarobkowej. Miał przy tym na względzie, że odszkodowanie zasądzone przez sąd na podstawie art. 415 k.c. nie podlega opodatkowaniu, a więc ostatecznie jest „czystym” naprawieniem szkody. Konsekwentnie brak podstaw do zasądzenia odszkodowania w wartości brutto, ponieważ gdyby powód rzeczywiście świadczył pracę zarobkową w okresie od 11 czerwca 2010 do 28

lutego 2014 r. byłby zobowiązany do odliczenia od przychodów kosztów uzyskania przychodu i wszelkich obciążeń publicznoprawnych.

Sąd przyjął również, że świadczenia ZUS jakie uzyskiwał powód w okresie od 11 czerwca 2010 r. do czerwca 2011 r. podlegają odliczeniu od odszkodowania jako rzeczywiście osiągnane w tym okresie dochody powoda, osiągnane w związku z uprzednim wykonywaniem pracy zarobkowej.

Utracony przez powoda dochód w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. stanowił kwotę 77.963,25 zł. Przy założeniu hipotetycznego miesięcznego dochodu netto bez inwestycji na poziomie 7.056,25 zł za cały okres wyniósł on 89.379,19 zł. Kwota ta podlegała umniejszeniu o wartość świadczeń z ZUS w tym czasookresie otrzymanych w łącznej kwocie 16.287,97 zł brutto, tj. 11.415,94 zł netto, dając właśnie kwotę 77.963,25 zł. Z kolei 75% (w związku z 25% przyczynieniem się powoda) z kwoty 77.963,25 zł stanowi kwotę 58.472,43 zł. Sąd popełnił omyłkę rachunkową przy obliczeniach związanych z utraconym dochodem za okres od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. i błędnie wskazał w pkt 1. ppkt 2 wyroku kwotę 54.944,29 zł, zamiast prawidłowo kwoty 58.472,43 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 54.944,29 zł tytułem odszkodowania za utracone w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. zarobki, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie oddalając powództwo o zwrot utraconych zarobków w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty Sąd orzekł zgodnie z żądaniem powoda na podstawie art. 481 § 1 k.c.

Od kwoty 140.666,63 zł utraconych zarobków w w/w okresie powód domagał się odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od wytoczenia powództwa do dnia 28 lutego 2014 r. w wysokości 47.845,92 zł.

W związku z tym, że Sąd zasądził kwotę 54.944,29 zł tytułem odszkodowania za utracone w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. zarobki, uznał, że powodowi należą się skapitalizowane odsetki od tej kwoty, liczone od dnia 19 lipca 2011 r. (wytoczenia powództwa) do dnia 28 lutego 2014 r. tj. 25.319,53 zł.

Ustalając okres, za który należą się odsetki Sąd miał na względzie art. 481 § 1, 482 § 1 455 k.c. oraz fakt, że kwoty 47.845,92 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty 140.666,63 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia 28 lutego 2014 r. powód domagał się pismem z dnia 14 marca 2014 r., doręczonym pozwanemu w dniu 15 marca 2014 r.

W związku z powyższym, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda 25.319,53 zł tytułem części skapitalizowanych odsetek od kwoty 140.666,63 zł za okres od wytoczenia powództwa do dnia 28 lutego 2014 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty.

Podlegającą naprawieniu szkodę w zakresie żądania zasądzenia kwoty 355.368,32 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od 1 lipca 2011 r. do dnia 28 lutego 2014 r., Sąd ustalił mając na względzie, wspomniany już hipotetyczny dochód netto miesięczny powoda bez inwestycji (7.056,25 zł), przekładający się na kwotę 225.800 zł w relacji do 32 miesięcy, a także sumę świadczeń pobranych w tym czasie z ZUS - łącznie 27.485,21 zł netto.

Szkodę powoda obliczył jako różnicę między możliwym do uzyskania od lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. dochodem (225.800 zł) a faktycznie uzyskanym dochodem ze świadczeń ZUS (27.485,21 zł), uzyskując kwotę 198.314,79 zł netto. W związku z ustaleniem 25% przyczynienia się powoda do zdarzenia, ostateczna szkoda to 148.736,09 zł (75% z kwoty 198.314,79 zł).

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda 148.736,09 zł tytułem odszkodowania za utracone w okresie od 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. zarobki, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 15 marca 2014 r. do dnia zapłaty. O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty Sąd orzekł zgodnie z żądaniem powoda na podstawie art. 481 § 1 k.c.

Powód domagał się także skapitalizowanych odsetek od kwoty 355.368,32 zł za okres od dnia 1 lipca 2011 r. do dnia 28 lutego 2014 r. Domaganie się odsetek za wskazany okres było zasadne i nie uległo przedawnieniu, skoro

powód roszczenie w tym zakresie zgłosił pismem z dnia 14 marca 2014 r., doręczonym pozwanemu w dniu 15 marca 2014 r., a więc przed upływem trzyletniego terminu, o którym mowa w art. 118 k.c. Powód domagał się odsetek skapitalizowanych za każdy miesiąc oddzielnie. W związku z tym Sąd wyliczył te odsetki w następujący sposób:

- lipiec 2011 r. -> dochód, który powód mógłby osiągnąć 7.056,25 zł-świadczenie z ZUS w kwocie 1.078,50 zł netto = 5.977,75 zł netto, z czego 75% to 4.483,31 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 sierpnia 2011 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.504,18 zł,

- sierpień 2011 r. 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 1.078,50 zł netto = 5.977,75 zł netto z czego 75% to 4.483,31 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 września 2011 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.454,68 zł,

- wrzesień 2011 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 1.044,16 zł netto = 6.012,09 zł netto z czego 75% to 4.509,06 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 października 2011 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.414,86 zł,

- październik 2011 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie w kwocie 1.078,50 zł netto = 5.977,75 zł netto z czego 75% to 4.483,31 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 listopada 2011 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.357,28 zł,

- listopad 2011 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 1.172 zł netto = 5.884,25 zł netto z czego 75% to 4.413,18 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 grudnia 2011 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.288,89 zł,

- grudzień 2011 r. -> 7.056,25 zł-świadczenie z ZUS w kwocie 870,44 zł netto = 6.185,81 zł netto z czego 75% to 4.639,35 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 stycznia 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.302,07 zł,

- styczeń 2012 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 730,45 zł netto = 6.325,80 zł netto z czego 75% to 4.744,35 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 lutego 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.280,84 zł, luty 2012 r. 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 730,45 zł netto = 6.325,80 zł netto z czego 75% to 4.744,35 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 marca 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.231,84 zł,

marzec 2012 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 kwietnia 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.168,47 zł,

kwiecień 2012 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł od tego skapitalizowane odsetki od 1 maja 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.118,18 zł,

maj 2012 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 czerwca 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1,067,89 zł,

czerwiec 2012 r. -> 7.056,25 zł- świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 lipca 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 1.015,92 zł

lipiec 2012 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 sierpnia 2012r. do 28 lutego 2014 r., czyli 965,63 zł

sierpień 2012 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 września 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 913,66 zł,

wrzesień 2012 r. -> 7.056,25 zł- świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 października 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 863,36 zł,

październik 2012r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto ~ 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 listopada 2012r. do 28 lutego 2014 r., czyli 811,39 zł,

listopada 2012 r. 7.056,25 zł-świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 grudnia 2012 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 761,10 zł,

grudzień 2012 r. -> 7.056,25 zł-świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 stycznia 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 707,46 zł,

styczeń 2013 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł. od tego skapitalizowane odsetki od 1 lutego 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 657,16 zł,

luty 2013 r. 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 marca 2013 r. do 28 lutego 2014 r. czyli 610,22 zł.

- marzec 2013 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 kwietnia 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 556,58 zł,

- kwiecień 2013 r. -> 7.056,25 zł-świadczenie z ZUS w kwocie 780,36 zł netto = 6.275,89 zł netto z czego 75% to 4.706,91 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 maja 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 506,28 zł,

- maj 2013 r. 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 czerwca 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 453,73 zł,

- czerwiec 2013 r. -> 7.056,25 zł-świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 lipca 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 403,68 zł,

- lipiec 2013 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 sierpnia 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 351,97 zł,

- sierpień 2013 r. -> 7.056,25 zł-świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 września 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 298,59 zł,

- wrzesień 2013 r. -> 7.056,25 zł- świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 października 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 250,22 zł,

- październik 2013 r.-> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 listopada 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 198,51 zł,

- listopad 2013 r. -> 7.056,25 zł-świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 grudnia 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 146,79 zł,

- grudzień 2013 r. -> 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 95,08 zł,

- styczeń 2014 r. 7.056,25 zł - świadczenie z ZUS w kwocie 811,53 zł netto = 6.244,72 zł netto z czego 75% to 4.683,54 zł, od tego skapitalizowane odsetki od 1 lutego 2014 r. do 28 lutego 2014 r., czyli 45,04 zł,

- luty 2014 r. -> brak skapitalizowanych odsetek.

Łącznie skapitalizowane odsetki za okres od dnia 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. wyniosły 24.801,55 zł.

W związku z powyższym. Sąd na podstawie art. 481 § 1 k.c., art. 482 § 2 k.c. i 455 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 24.801,55 zł tytułem części skapitalizowanych odsetek od kwoty 355.368,32 zł za okres od 1 lipca 2011 r. do dnia 28 lutego 2014 r., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty.

Powód wniósł również o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku z dnia 11 czerwca 2010 r.

Sąd uznał, że powód ma interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego na przyszłość, stosowanie do wymogu art. 189 k.p.c. Stan powoda nie jest całkowicie utrwalony i nie sposób wykluczyć, iż w przyszłości pojawią się nowe następstwa zdarzenia z dnia 11 czerwca 2010 r. Przy czym z ustaleń faktycznych wynika, iż dolegliwości bólowe powoda z upływem czasu ulegają intensyfikacji i już teraz powód musi zażywać 3 razy większą dawkę leków przeciwbólowych niż w 2010 r.

Sąd ustalił zatem odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki zdarzenia drogowego z dnia 11 czerwca 2010 r., a to z uwzględnieniem 25% przyczynienia się powoda.

Na podstawie art. 203 § 1 k.p.c. i art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w zakresie kwoty 38,38 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty - objętej cofnięciem pozwu.

Dalej idące powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c.

Na zasadach określonych w art. 100 k.p.c. Sąd orzekł o kosztach należnych od pozwanego na rzecz powoda mając na względzie, że powód sprawę wygrał w 40%, a pozwany w 60%.

Wyrok ten zaskarżyły obie strony.

Powód zakwestionował go w części ustalającej odpowiedzialność pozwanego na przyszłość-w zakresie uwzględniającym 25 % przyczynienie się powoda do skutków zdarzenia z 11 czerwca 2010 r., a nadto w części oddalającej powództwo i co do rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Skarżący zarzucił:

- naruszenie art. 362 k.c. poprzez uznanie, że zasadnym jest ustalenie stopnia przyczynienia powoda do skutków wypadku z dnia 11 czerwca 2010 r.,
- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wadliwą ocenę dowodów prowadzącą do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych,
- naruszenie art. 481 § kc i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - dalej: ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) - poprzez uznanie braku podstaw do zasądzenia odsetek ustawowych od zadośćuczynienia od dnia 24 września 2010 r.,
- naruszenie art. 21 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych poprzez uznanie, że należne powodowie odszkodowanie z tytułu utraconych korzyści powinno być ustalone w kwotach netto,
- naruszenie art. 361 k.c. w zw. z art. 11 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1,3 i 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w zw. z art. 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy poprzez uznanie, że istnieją podstawy do umniejszenia należnego powodowi odszkodowania za utracone zarobki o świadczenia uzyskane przez niego z ubezpieczenia społecznego.

Wskazując na te zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie od pozwanego:

- kwoty 119.500 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 marca 2014 r.,
- kwoty 39.048 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty 87.500 zł za okres 24 września 2010 r. do 28 lutego 2014 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 134.899,62 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 45.884,35 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za utracone zarobki od kwoty

134.899,62 zł za okres od dnia wytoczenia powództwa do dnia 28 lutego 2004 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 340.799,04 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w okresie od dnia 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 52.990,14 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za utracone zarobki od kwoty 340.799,04 zł za okres od 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

oraz ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki zdarzenia z dnia 11 czerwca 2010 r. bez uwzględnienia przyczynienia się powoda do skutków zdarzenia.

Powód wniósł też o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu przed Sądem pierwszej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości stawki minimalnej oraz o zasądzenie kosztów procesu przed Sądem drugiej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Z kolei pozwany zaskarżył wyrok:

- co do kwoty 33.000 zł zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 15 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

- co do kwoty 18.549,78 zł (odszkodowania za utracone w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. zarobki) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

- co do kwoty 12.927,45 zł (tytułem części skapitalizowanych odsetek od kwoty

140.666,63 zł za okres od wytoczenia powództwa do dnia 28 lutego 2014 r.) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

- co do kwoty 92.239,82 zł (tytułem odszkodowania za utracone w okresie od 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. zarobki) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 15 marca 2014 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 56.496,27 zł za okres od dnia 15 marca 2014. do dnia 22 stycznia 2015 r.,

co do kwoty 14.343,85 (tytułem części skapitalizowanych odsetek od kwoty 355.368,32 zł za okres od 1 lipca 2011 r. do dnia 28 lutego 2014 r.) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty, w części w jakiej Sąd nie ograniczył ustalenia odpowiedzialności pozwanego wobec powoda za skutki zdarzenia z dnia 11 czerwca 2010 r. mogące się ujawnić w przyszłości do 50%,

w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Pozwany zarzucił:

naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów prowadzącą do wadliwych ustaleń faktycznych,

naruszenie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 362 k.c. poprzez błędne ustalenie stopnia przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody (w 25 zamiast 50%), naruszenie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu poprzez

przyjęcie, że istnieją podstawy do wzajemnego zniesienia kosztów postępowania między stronami, naruszenie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. poprzez przyjęcie, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek uzasadniający odstąpienie od obciążenia powoda kosztami procesu,

naruszenie art. 22 ust. 1, 24 ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym poprzez jego niezastosowanie,

naruszenie art. 822 k.c., art. 444 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) w zw. z art. 362 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwany zobowiązany jest do zapłaty tytułem zadośćuczynienia kwoty 86.500 zł zamiast 53.000 zł - uwzględniającej 50 % przyczynienie do powstania szkody,

naruszenie art. 822 k.c., art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) w zw. z art. 362 k.c. poprzez przyjęcie, że zachodzą przesłanki dla zasądzenia na rzecz powoda kwoty wyrównującej powodowi całkowitą niezdolność do pracy w okresie gdy miał zachowaną zdolność do pracy przynajmniej w części,

naruszenie art. 6 k.c. poprzez uznanie za wykazane, iż powód nie miał możliwości podjęcia pracy w ramach zachowanej zdolności do zarobkowania, naruszenie art. 481 § 1 k.c. poprzez ustalenie błędnej daty początkowej naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie i błędną kalkulację odsetek skapitalizowanych. Wskazując na te zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku: w pkt 1.2 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 36,394,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie;

- w pkt 1.3 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 12.392,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie;

- w pkt 1.4 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 56.496,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 23 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie;

- w pkt 1.5 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10.457,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 marca 2014. r. do dnia zapłaty i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie;

- w punkcie El poprzez ustalenie odpowiedzialności pozwanego wobec powoda za skutki zdarzenia z dnia 11 czerwca 2010 r., mogące się ujawnić w przyszłości z ograniczeniem tej odpowiedzialności do 50 % i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie,

- w punkcie V, VI, VII w całości poprzez stosunkowe rozdzielenie kosztów postępowania przed Sądem I instancji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji.

Skarżący wniósł też o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji.

Ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji w zaskarżonym zakresie oraz przekazanie sprawy w tej części do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu, przy pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Strony wniosły o oddalenie apelacji przeciwników procesowych i zasądzenie od nich zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na częściowe uwzględnienie, podczas gdy apelacja powoda okazała się w całości bezzasadna.

Sąd odwoławczy podzielił w przeważającym zakresie ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, z tym zastrzeżeniem, że wymagały one korekty w części dotyczącej zakresu świadczeń przyznanych powodowi z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Zasadnie bowiem apelacja pozwanego wytyka - w ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. - błędne przyjęcie, że powód otrzymał z tego źródła łącznie kwotę 38.901,15 zł {w tym 11.415,94 zł netto za okres od dnia 11.06.2010 r. do dnia 30.06.2011 r. i 27.485,21 zł za okres od dnia 1.07.2011 r. do dnia 28.02.2014 r.}, gdy tymczasem należało ustalić, że łączna suma świadczeń wypłaconych (tytułem zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego i renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy) wynosi 45.831,8 zł i składają się na nią: kwota 16.590,16 zł netto za okres od dnia 11.06.2010 r. do dnia 30.06.2011 r. i kwota 29.241,64 zł netto za okres od dnia 1.07.2011 r. do dnia 28.02.2014 r.

Przy czym na kwotę 16.590,16 zł netto składają się zasiłek chorobowy (7.843,09 zł za okres od 11.06.2010 r. do 9.12.2010 r.) i świadczenie rehabilitacyjne (948,11 zł za okres 10- 31.12.2010 r. i 7.798,91 zł za okres od 1.01.2011 r. do 30.06.2011 r.).

Natomiast na sumę 29.241,64 zł netto składają się: świadczenie rehabilitacyjne {6.592,43 zł za okres od 1.07.2011 r. do 30.11.2011 r., 172,52 zł za okres 1-4.12.2011 r.} i renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy {777,45 zł za okres 5-31.12.2011 r., 9.818,5 zł za rok 2012, 101.65,68 zł za rok 2013 i 1.715,06 zł za rok 2014 r.}.

Takie wartości świadczeń wynikają z pisma ZUS z dnia 25 maja 2015 r. i pisma ZUS z dnia 19 marca 2015 r., którego załącznikiem jest tabela - „Zaświadczenie o wypłaconych zasiłkach/świadczeniach za okresy miesięczne/roczne) od 1.01.2010 r. do 17.03.2015 r.” Ostatni z dowodów znajdował się w aktach postępowania pierwszoinstancyjnego, ale został przez Sąd Okręgowy bezpodstawnie pominięty. Przywołane przez Sąd, jako podstawa ustaleń faktycznych, obok pisma z dnia 25 maja 2015 r., pisma ZUS z dnia 24 czerwca 2015 r. i zaświadczenia z 30 marca 2011 r. obejmują krótsze czasookresy (odpowiednio od czerwca 2010 do czerwca 2011 r. i od 1 stycznia 2010 r. do 31.12.2010 r.), nie obejmują zatem wszystkich dokonanych w badanym okresie świadczeń, dopłat i wyrównań. Prawidłowe wartości ustalić zatem należało z uwzględnieniem pisma z dnia 19 marca 2015 r.

Z kolei powód - podnosząc zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. - zakwestionował okoliczności faktyczne będące podstawą wniosku o jego przyznaniu się do powstania szkody w 25 %.

W ocenie skarżącego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw do ustalenia jednej, bezspornej wersji wypadku z dnia 11 czerwca 2010 r., w szczególności co do prędkości z jaką poruszał się powód i toru ruchu pojazdów.

Jest oczywiste, że rekonstrukcja wypadku przez biegłego z tej specjalności to odtworzenie jego przebiegu na podstawie dostępnego materiału dowodowego - według kryterium prawdopodobieństwa, a nie pewności, jednak zawsze z wykorzystaniem metod naukowych i wiedzy specjalistycznej.

Skarżący cytując za biegłym W. G., że z osobowego materiału dowodowego wynikają dwie wersje co do toru i jazdy samochodu, zdaje się nie zauważać argumentacji przywołanej za wyborem - jako bardziej prawdopodobnej - wersji deklarowanej przez kierującą V. (...).

Mechanizm zderzenia - dedukowany już z materiału rzeczowego {zakres uszkodzeń pojazdów} - wskazuje bowiem, że pojazd ten przed zderzeniem znajdował się w pozycji równoległej do osi jezdni i w bliskim jej sąsiedztwie, choć nie można ustalić w jaki sposóbjechał po jezdni przed dojechaniem do jej osi.

Przekonująco biegły wyjaśnił, że gdyby samochód stał na prawym poboczu (zgodnie z wersją powoda) manewr ruszenia i zjechania do osi jezdni trwałby pewien czas i musiałby być przez niego zauważony, gdy tymczasem twierdzi on, że był zderzeniem zaskoczony.

Nie może mieć decydującego znaczenia - z punktu widzenia współodpowiedzialności powoda za szkodę - że taką wersję zdarzeń wykluczył biegły z dziedziny rekonstrukcji wypadków K. K. w opinii wydanej w postępowaniu karnym. Po pierwsze, w sprawie badanej korzysta ona jedynie z waloru dokumentu prywatnego. Po drugie, w spornym aspekcie przyczynienia się pokrzywdzonego do szkody - obie ekspertyzy są zgodne.

Biegły ze sprawy karnej wskazał bowiem, że kierujący motocyklem podjął manewr wyprzedzania z lewej strony samochodu, znajdującego się na prawym pasie ruchu, w którym włączony był lewy kierunkowskaz i ocenił to zachowanie jako nieprawidłowe i pozostające w związku przyczynowym z zaistniałym wypadkiem drogowym. Dodatkowo wyjaśnił, że „dziwne” manewry samochodu V. (...) oraz brak pewności motocyklisty co do tego, czy pojazd ma włączony lewy kierunkowskaz, czy też światła awaryjne lub światła stopu, stanowiły bezwzględne przesłanki, które powinny wzbudzić u niego brak zaufania do kierowcy poprzedzającego go samochodu i spowodować zaniechanie manewru wyprzedzania.

Biegły W. G. dochodząc do tych samych wniosków, wskazał dodatkowo, że zmiana pasa ruchu przez kierującego motocyklem nastąpiła na podwójnej linii ciągłej, a sytuacja ta mogła doprowadzić do zmniejszenia ostrożności przez kierującą samochodem, która mogła sądzić, że inny uczestnik ruchu nie podejmie manewru wyprzedzania. Ostateczny wniosek tej opinii jest taki, że powód naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym i naruszenie to pozostaje w związku przyczynowo- skutkowym z wypadkiem z dnia 11 czerwca 2010 r.

Bezprzedmiotowy jest zarzut apelacji powoda, że materiał dowodowy nie pozwalał również na jednoznaczne ustalenie stopnia winy kierującej samochodem (...) i tym samym zastosowanie instytucji przyczynienia.

Wina O. K. przesądzona została prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z dnia 20 marca 2012 r., wiążącym sąd cywilny na podstawie art 11 k.p.c. W orzeczeniu tym uznana ona została winną popełnienia czynu z art. 177 § 1 k.k., polegającego na tym, że w dniu 11 czerwca 2010 r. w J., gmina Z., naruszyła nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że prowadząc samochód osobowy marki V. (...) o nr rej. (...) i wykonując manewr zmiany kierunku jazdy w lewo bez zachowania szczególnej ostrożności oraz przed rozpoczęciem tego manewru nie sprawdziła sytuacji za swoim pojazdem i nie upewniła się czy manewr ten nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w wyniku czego zajęła drogę wykonującemu w tym czasie manewr wyprzedzania prowadzącemu motocykl marki H. (...) o nr rej. (...) S. P. (1), doprowadzając do zderzenia się pojazdów, na skutek czego nieumyślnie spowodowała u wymienionego określone obrażenia ciała.

Zatem zarówno sprawstwo, jak i вина O. K. - w zakresie przypisanego jej czynu - nie mogły być przedmiotem badania w postępowaniu cywilnym. Nieumyślne naruszenie przez nią zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym poprzez zachowania opisane w wyroku karnym nie wymagały zatem dowodzenia.

Również pozwany wskazując, że w świetle art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawa o ruchu drogowym O. K. nie miała obowiązku - zmieniając kierunek jazdy w lewo upewnić się, czy nie zajeżdża drogi wyprzedzającemu jej pojazdowi - podejmuje polemikę z wiążącymi ustaleniami wyroku karnego.

W świetle poniesionych wyżej okoliczności faktycznych, bez obrazy art. 362 k.c. przyjął Sąd Okręgowy, że powód współprzyczynił się do powstania szkody i to w 25 %.

Zgodnie z tym przepisem, jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. W orzecznictwie przyjmuje się, że przyczynieniem się poszkodowanego do powstania szkody jest każde jego zachowanie pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, za którą ponosi odpowiedzialność inna osoba. Przy czym, zachowanie się poszkodowanego musi stanowić adekwatną współprzyczynę powstania szkody lub jej zwiększenia,

czyli włączać się jako dodatkowa przyczyna szkody. O tym, czy obowiązek naprawienia szkody należy zmniejszyć ze względu na przyczynienie się, a jeżeli tak to w jakim stopniu, decyduje sąd w procesie sędziowskiego wymiaru odszkodowania, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, tak obiektywnych, jak i subiektywnych - takich jak; wina lub nieprawidłowość zachowania poszkodowanego, porównanie stopnia winy obu stron, rozmiar doznanej szkody i ewentualne szczególne okoliczności danego przypadku (por: wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 marca 2018 r., IV CSK 114/17, Legalis nr 1807243, 14 lipca 2017 r., II CSK 820/16, legalis 1683022).

W ocenie Sądu Apelacyjnego - nie można przyjąć - jak chciałby tego powód, że jego zachowanie - polegające na podjęciu manewru wyprzedzania na linii ciągłej i przy braku pewności co do tego, czy kierująca (...) włączyła lewy kierunkowskaz, było indyferentne dla przebiegu zdarzenia, zwłaszcza w sytuacji kiedy przywołane ekspertyzy wskazywały na związek tego zachowania z zaistnieniem wypadku.

Nie sposób jednak udziału powoda w tym zdarzeniu (od strony związków przyczynowo- skutkowych) oceniać na poziomie 50 % - zgodnie ze stanowiskiem pozwanego - w sytuacji kiedy powódka, wykonując manewr zmiany kierunku jazdy w lewo nie sprawdziła sytuacji za swoim pojazdem, powodując że kierowca motocykla nie mógł już w żaden sposób uniknąć zderzenia. Zakres uszkodzeń obu pojazdów, wskazuje bowiem - jak wynika z opinii biegłego W. G. - że przednie koło motocykla w chwili zderzenia znajdowało się już przed samochodem, zatem motocyklista znajdował się w końcowej fazie manewru wyprzedzania. W chwili podjęcia decyzji o wykonaniu manewru skrętu w lewo kierująca samochodem marki V. (...) była już wyprzedzana przez powoda, który znajdował się za jej samochodem na lewym pasie ruchu w odległości ok. 15-20,4 m.

Choć zachowanie każdej ze stron od strony podmiotowej cechowało się nieumyślnością (polegało na niezachowaniu należytej ostrożności), waga czynu O. K. jest więc niewspółmierna do wagi zachowania powoda, usprawiedliwiająca przyjęcie jej na poziomie 75%.

Nie było zatem podstaw do korekty zasądzonych sum i rozstrzygnięcia co do ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość ze względu na stopień przyczynienia się powoda do szkody.

Uzasadniona była jednak korekta przyznanych świadczeń na skutek uwzględnienia innych zarzutów apelacyjnych.

Co do rozstrzygnięcia w zakresie zaległej renty - kompensującej zmniejszone możliwości zarobkowe, powód zarzucał, po pierwsze obliczenie odszkodowania jako wartości netto, zamiast brutto, po drugie pominięcie przy kalkulacji dochodu hipotetycznego wydatków inwestycyjnych, w końcu błędne zarachowanie na poczet rzeczywistych możliwości poszkodowanego świadczeń pobranych z ZUS.

Z kolei pozwany - poza omówionym wyżej zaniżeniem kwoty świadczeń wypłaconych z ZUS - wytykał, że kalkulacja odszkodowania powinna uwzględniać częściową utratę przez powoda zdolności do pracy, a zatem opierać się na porównaniu dochodów, jakie powód uzyskiwał lub mógł uzyskać jako osoba częściowo niezdolna do pracy z zarobkami, jakie by uzyskał, gdy nie uległ wypadkowi.

Odnosząc się do zarzutu powoda, że przy ustaleniu kwoty należnego odszkodowania Sąd Okręgowy nie uwzględnił zarobków powoda w kwotach brutto, należy wskazać, że jednorazowe odszkodowanie za szkodę z tytułu utraconych zarobków, także renta wyrównawcza zasądzona na podstawie art. 444 § 2 k.c. jest rodzajem odszkodowania, nie jest zatem przychodem podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych ani oskładkowaniu składkami na ubezpieczenie społeczne, rozliczenie powinno być zatem dokonane w kwotach netto. Szkodę powoda rekompensuje zatem odszkodowanie wyliczone jako różnica dochodów netto, a nie brutto (por.: wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 2010 r., I PK 47/10 Lex nr 707403, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 marca 2015 r., I ACa 847/14, Lex nr 1765930, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 listopada 2013 r., I ACa 521/13 Lex nr 143801).

Co do drugiej z podnoszonych przez powoda kwestii, Sąd Apelacyjny zajął stanowisko zgodne z wnioskami opinii biegłego z dziedziny rachunkowości i finansów, że brak przesłanek do tego, aby wysokość dochodu przed wypadkiem

drogowym skorygować o wskazywane przez powoda w latach 2007-2009 nakłady inwestycyjne. Jeśli utracony dochód szacuje się w wartości netto, tj. po odjęciu wszelkich kosztów zmierzających do jego uzyskania, podatków czy składek na ubezpieczenia społeczne, a wydatki inwestycyjne stanowiły dla powoda właśnie koszt poniesiony w celu osiągnięcia potencjalnego dochodu, rozpatrywanie ich w kategoriach zysku, czy dochodu nie ma uzasadnienia.

Prawidłowo też Sąd Okręgowy - bez obrazy art. 361 kc w zw. z art. 11 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1,3 i 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w zw. z art. 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy - umniejszył należne powodowi odszkodowanie za utracone zarobki o świadczenia uzyskane przez niego z ubezpieczenia społecznego.

Zasadą jest, że odszkodowanie nie powinno być źródłem nieusprawiedliwionego wzbogacenia osoby poszkodowanej, wobec czego nie powinno przekraczać wysokości poniesionej szkody, szczególnie gdy jest to szkoda majątkowa. Skoro, jak przyjmuje się powszechnie, szkodą jest różnica pomiędzy obecnym stanem majątkowym poszkodowanego, a stanem, który by istniał, gdyby nie wystąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę, to ustalając uszczerbek podlegający naprawieniu, należy, co do zasady, mieć także na względzie korzyści wynikające z tego zdarzenia dla poszkodowanego, które powinny zostać zaliczone na poczet należnego odszkodowania. W literaturze i orzecznictwie przeważa stanowisko, że zaliczenie korzyści na szkodę jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy ich źródłem jest to samo zdarzenie i istnieje między nimi normalny związek przyczynowy. Dodatkowo wymaga się, by uzyskana korzyść zaspokajała te same interesy poszkodowanego, które ma zaspokoić odszkodowanie. Przyjmuje się więc powszechnie, że przysługująca poszkodowanemu na podstawie art. 444 § 2 k.c. renta wyrównawcza (analogicznie odszkodowanie z tytułu zaległej renty z art. 444 § 1 k.c.) ulega pomniejszeniu o należną rentę z ubezpieczenia społecznego (por.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r., III CZP 140/08, Lex nr 493965, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2004 r., I UK 4/04, Legalis nr 70603). Podobnie na wysokość odszkodowania muszą wpływać świadczenia poprzedzające wypłatę renty: zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne. Przesłankami wszystkich tych świadczeń jest niezdolność do pracy - przy zastosowaniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1773) powstała wskutek wypadku przy pracy. Tzw. ustawa wypadkowa - określa tylko przyczynę tej niezdolności, nie wprowadzając rodzajowo innej podstawy wymiaru świadczeń i właśnie ta przyczyna jest zasadniczą podstawą wyodrębnienia tej regulacji.

Nie można mieć wątpliwości, że odszkodowanie z tytułu utraconych zarobków i świadczenia wypłacone powodowi z tytułu niezdolności do pracy z ZUS mają źródło w tym samym zdarzeniu (wypadku z dnia 11 czerwca 2010 r.) i zmierzają do ochrony tego samego interesu poszkodowanego, jakim jest kompensata utraconych w jego wyniku możliwości zarobkowych.

Bez znaczenia jest w ocenie Sądu odwoławczego, że wypłata tych świadczeń była wynikiem dobrowolnej, a nie obowiązkowej ochrony ubezpieczeniowej. Sytuacji tej nie można przyrównywać, jak sugeruje skarżący do korzystania z polis ubezpieczeniowych o charakterze dobrowolnym, które rzeczywiście nie wpływają na rozmiar obowiązku naprawienia szkody przez jej sprawcę, świadczenia z nich wypłacane zmierzają bowiem do umorzenia własnego zobowiązania ubezpieczyciela wobec uprawnionego.

Ubezpieczenie społeczne stanowi system zagwarantowanych ustawowo i związanych z pracą świadczeń, spełnianych przez zobowiązane do tego instytucje oraz finansowanych na zasadzie rozłożenia ich ciężaru na zbiorowość osób do nich uprawnionych. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych mając charakter odpłatny, wiążą się z obowiązkiem odprowadzania składek (na zasadzie przymusu lub dobrowolności) i przysługują z tytułu ziszczenia się ryzyka objętego ubezpieczeniem (jak właśnie niezdolność do pracy), po spełnieniu wszystkich ustawowo przewidzianych warunków nabycia prawa, przy czym wypłata świadczeń jest ustawowo gwarantowana przez państwo.

Stąd świadczenia ZUS jakie uzyskiwał powód w związku z niezdolnością do pracy w okresach objętych roszczeniami (bez względu na dobrowolne objęcie system ubezpieczenia społecznego) podlegają odliczeniu od odszkodowania, jako rzeczywiście osiągnane w tym okresie dochody, osiągnane w związku z uprzednim wykonywaniem pracy zarobkowej.

W końcu nie ma racji pozwany, że zasądzone odszkodowanie, powinno uwzględniać częściowo zachowaną u poszkodowanego (w okresach pobierania świadczenia rentowego) zdolność do pracy. Mimo, że powód jest od 5 grudnia 2011 r. beneficjentem renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, nie sposób w okolicznościach sprawy przyjmować - zważywszy na rzeczywisty zakres ograniczeń powoda w normalnym funkcjonowaniu - że ma on od tego czasu faktyczną możliwość powrotu do aktywności zawodowej.

Powód zмага się bowiem z notorycznym bólem kręgosłupa, zaburzeniami nerwicowymi i dysfunkcją neurogeną pęcherza moczowego (nieutrzymanie moczu), wymagając zażywania leków przeciwbólowych, przeciwdepresyjnych i przeciwłękowych.

Ze względu właśnie na te ograniczenia zmuszony był zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej i jakiegokolwiek działalności zawodowej. Biorąc pod uwagę, że nawet tak prozaiczne czynności dnia codziennego, jak przygotowanie i zjedzenie śniadania wymuszają u powoda potrzebę odpoczynku z uwagi na ból, trudno wskazać taką aktywność zawodową, którą powód mógłby podjąć - bez narażenia się na dolegliwości bólowe i którą mógłby świadczyć z częstymi przerwami na odpoczynek w formie leżącej.

Trafna jest zatem konkluzja Sądu pierwszej instancji, że nie był on w stanie (w okresach objętych roszczeniem odszkodowawczym) świadczyć pracy, choćby w ograniczonym zakresie.

Odszkodowanie żądane tytułem utraconych zarobków wymagało jednak korekty, a to z uwzględnieniem zmodyfikowanych ustaleń faktycznych dotyczących wysokości wypłaconych z ZUS świadczeń.

I tak, hipotetyczny dochód netto powoda w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. Sąd oszacował na kwotę 77.963,25 zł (przy uwzględnieniu założonego dochodu miesięcznego bez inwestycji w wysokości 7,056,25 zł netto, a za cały ten czasookres na poziomie 89.379,19 zł, jak również świadczeń z ZUS w łącznej kwocie 11.415,94 zł netto). Z uwzględnieniem 25 % przyczynienia się powoda do szkody zasądzone z tego tytułu kwotę 58.472,43 zł (przy czym, jak przyznał w treści uzasadnienia Sąd pierwszej instancji, prawidłowy wynik tego działania wynosi 54.944,29 zł).

Tymczasem po weryfikacji wysokości świadczeń pobranych z ubezpieczenia społecznego - na podstawie zaświadczenia ZUS z dnia 19 marca 2015 r. - od kwoty hipotetycznego dochodu 89.379,19 zł odjąć należało sumę 16.590,16 zł, otrzymując wartość 72.789,03 zł. Z uwzględnieniem natomiast 25% przyczynienia się powoda do szkody zasądzeniu na rzecz powoda winna podlegać kwota 54.591,78 zł (wraz z odsetkami od dnia 1 marca 2014 r., orzeczonymi zgodnie z żądaniem pozwu).

Nadto za okres od 19 lipca 2011 r. (data wytoczenia powództwa) do 28 lutego 2014 r. Sąd zasądził skapitalizowane odsetki za opóźnienie w kwocie 25.319,53 zł, liczone od kwoty 54.944,29 zł. Tymczasem skapitalizowane odsetki ustawowe za opóźnienie za ten okres - od prawidłowo wyliczonej sumy 54.591,78 zł - wynoszą 18.568,68 zł (przy uwzględnieniu 955 dni i stawki odsetek ustawowych wynoszącej 0,13). Zatem zasądzeniu z tego tytułu powinna podlegać kwota 18.568,68 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 marca 2014 r.

Z kolei hipotetyczny miesięczny dochód powoda w okresie od 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. (przy uwzględnieniu dochodu średniomiesięcznego na poziomie 7.056,25 zł) oszacowany został przez Sąd Okręgowy na kwotę 225.800 zł. Przyjął on, że w tym okresie powód pobrał z ZUS świadczenia w kwocie 27.485,21 zł netto, gdy tymczasem - zgodnie z zaświadczeniem ZUS z dnia 19 marca 2015 r. - była to kwota 29.241,64 zł. Tym samym szkoda powoda w okresie od lipca 2011 r. do 28.02.2014 r. obliczona jako różnica między dochodem netto możliwym do uzyskania a faktycznie uzyskanymi świadczeniami z ZUS to kwota 196.558,36 zł (225.800 zł - 29.241,64 zł = 196.558,36 zł). Z kolei przy uwzględnieniu 25% przyczynienia się powoda do szkody ostatecznie należała mu się z tego tytułu kwota 147.418,77 zł w miejsce zasądzonej 148.736,09 zł (z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 15 marca 2014 r.).

Co się zaś tyczy skapitalizowanych odsetek od kwoty odszkodowania za utracone od

1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. zarobki - zasądzonych za okres od 1 lipca 2011 r. do 28 lutego 2014 r. w kwocie 24.801,53 zł. Sąd Apelacyjny uznał, że w ogóle się one powodowi nie należały. Wziąć bowiem należy pod uwagę, że roszczenie o zapłatę tego odszkodowania - za okres wsteczny - powód zgłosił dopiero w piśmie z dnia 14 marca 2014 r. Przed zgłoszeniem tego żądania, strona pozwana nie pozostawała zatem w opóźnieniu z jego wykonaniem. Zgodnie z przyjętą w prawie cywilnym zasadą, dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne. Jeżeli nie można wyznaczyć terminu świadczenia według kryterium treści zobowiązania lub jego właściwości, zobowiązanie ma charakter bezterminowy, a o przekształceniu go w zobowiązanie terminowe decyduje wierzyciel przez wezwanie dłużnika do jego wykonania (art. 455 k.c.). Powód nie mógł się zatem domagać odsetek za okres poprzedzający wezwanie do zapłaty, kiedy dłużnik nie pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia (art. 481 § 1 k.c.).

Ponieważ jednak rozstrzygnięcie w zakresie odsetek skapitalizowanych pozwany zaskarżył tylko co do kwoty 14.343,85 zł, domagając się obniżenia zasądzonej z tego tytułu kwoty 24.801,55 zł do sumy 10.457,70 zł (z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 15 marca 2014 r.), niemożliwe było oddalenie powództwa co do tego roszczenia w całości, a jedynie jego korekta w granicach zakresu zaskarżenia. Zasądzeniu z tego tytułu podlegała zatem kwota 10.457,70 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 15 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia podniesionego przez powoda zarzutu naruszenia art. 481 § k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) i skorygowania początkowej daty zasądzenia odsetek ustawowych od przyznanej sumy zadośćuczynienia.

Wspomniana wyżej reguła z art. 455 k.c., ulega modyfikacji w odniesieniu do świadczeń przysługujących poszkodowanemu od zakładu ubezpieczeń - dla których przepis art. 817 § 1 i

2 k.c. wyznacza termin trzydziestu dni, licząc od dnia zawiadomienia o wypadku lub 14 dni od wyjaśnienia koniecznych okoliczności. Jednak z uwagi na ocenny charakter roszczenia o zapłatę słusznego zadośćuczynienia, jego wymagalność, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w jego zapłacie, może się różnie kształtować w zależności od okoliczności konkretnej sprawy. Ustalenie, że zasądzona kwota należała się powodowi już w momencie wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia, odpowiadając rozmiarowi szkody niemajątkowej, ustalonej według mierników wówczas istniejących, usprawiedliwia zasądzenie odsetek od daty powiązanej z wezwaniem do zapłaty. Określenie wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w innej późniejszej dacie, poprzedzającej lub tożsamej z datą orzekania, uzasadnia przyznanie odsetek dopiero od tej daty (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 marca 2015 r., I ACa 847/14, Lex nr 1765930).

W okolicznościach niniejszej sprawy dopiero przeprowadzenie postępowania sądowego pozwoliło na ustalenie pełnego zakresu krzywdy powoda, a okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, w tym zwłaszcza dotyczące jego sytuacji zdrowotnej, kształtowały się jeszcze w toku procesu. Konieczne też było odwołanie się do wiedzy specjalnej biegłych sądowych dla określenia skali doznanych cierpień fizycznych i psychicznych, charakteru i trwałości uszczerbku powoda na zdrowiu i rokowań co do odzyskania przez niego zdrowia w przyszłości. W tej sytuacji termin naliczania odsetki za zadośćuczynienie za krzywdę trafnie Sąd powiązał z datą doręczenia pozwanemu pisma z dnia 14 marca 2014 r., rozszerzającego powództwo - po wydaniu opinii biegłych. Dopiero w tym piśmie bliżej zostały określone okoliczności pozwalające pozwanemu na ocenę wysokości zadośćuczynienia tj. 66 % uszczerbek na zdrowiu powoda, w tym 40% z uwagi na dysfunkcję neurogeną pęcherza moczowego i dysfunkcję seksualną. Zasadne było zatem ustalenie początkowej daty naliczania odsetek od dnia następnego po dacie jego doręczenia pozwanemu - to jest od 15 marca 2014 r.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt 2, 3,4,5 w ten sposób, że :

- w pkt 2 zasądzoną kwotę 54.944,29 zł obniżył do kwoty 54.591,78 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 marca 2014 r.;

- w pkt 3 zasądzoną kwotę 25.319,53 zł obniżył do kwoty 18.568,68 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 marca 2014 r.;

- w pkt 4 zasądzoną kwotę 148.736,09 zł obniżył do kwoty 147.418,77 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 15 marca 2014 r.;

- w pkt 5 zasądzoną kwotę 24.801,55 zł obniża do kwoty 10.457,70 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 15 marca 2014 r.;

a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do ingerencji w rozstrzygnięcie o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego, w sytuacji nieznacznej korekty zasądzonych sum - w odniesieniu do całościowej wartości roszczenia. Ostatecznie udział powoda w wygranej zmniejszył się z 43 do 40 %. Równocześnie Sąd odwoławczy podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że zasady słuszności w połączeniu z trudną sytuacją materialną powoda (będącą podstawą zwolnienia go od kosztów sądowych całości) usprawiedliwiały odstąpienie od obciążenia go nieuiszczonymi kosztami sądowymi z zasądzonego roszczenia i kosztami przeciwnika procesowego (art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 102 k.p.c.). W szczególności trafny jest wniosek, że powód dochodził w sprawie słusznych co do zasady roszczeń, których wykazanie co do wysokości wymagało specjalistycznego postępowania sądowego - z udziałem biegłych. Poza tym kalkulacja szkody z uwzględnieniem stopnia przyczynienia powoda wymagało przyjęcia założeń o charakterze ocennym. Tłumaczy to trudności z precyzyjnym oszacowaniem żądania.

Na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu podlegała dalej idąca apelacja pozwanego i apelacja powoda w całości.

Rozstrzygając o kosztach postępowania odwoławczego, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania na tym etapie sporu art. 102 k.p.c. i odstąpienia od obciążenia powoda kosztami procesu w instancji odwoławczej. Strona przegrywająca po części proces przed sądem pierwszej instancji, decydując się na wniesienie apelacji, musi liczyć się z możliwością jej oddalenia i związanym z tym obowiązkiem zwrotu przeciwnikowi kosztów poniesionych w postępowaniu apelacyjnym. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przekonanie strony o zasadności zajmowanego stanowiska, które może przemawiać za nieobciążaniem jej kosztami przegranego procesu przed Sądem pierwszej instancji, przestaje być aktualne w postępowaniu apelacyjnym (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2012 r., III CZ 13/12, Lex nr 1164738).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono więc z zastosowaniem art. 100 k.p.c. i z uwzględnieniem, że pozwany wygrał postępowanie apelacyjne w blisko 73% (przy łącznej wartości przedmiotu zaskarżenia z obu apelacji wynoszącej 570.010,66 zł wygrał postępowanie odwoławcze w zakresie kwoty 415.585,19 zł).

Suma poniesionych kosztów procesu w drugiej instancji wyniosła 24.460 zł i składają się na nią wynagrodzenia pełnomocników w kwotach po 7.800 zł (ustalone na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.) i uiszczona przez pozwanego opłata od apelacji w wysokości 8.860 zł. Przypadająca na pozwanego - przy stosunkowym rozdzieleniu kosztów procesu - część kosztów to 10.143,46 zł, podczas gdy poniósł on koszty wynoszące 16.660 zł. Stąd zasądzeniu od powoda podlegała na jego rzecz kwota 6.516,54 zł.

Równocześnie - na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 z późn. zm.) nakazano ściąganie na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu od powoda z zasądzonego w pkt 1 zaskarżonego wyroku roszczenia kwotę 19.642 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji.

Bogdan Wysocki Andrzej Daczyński Małgorzata G.-Malesińska